

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๕

วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายธนิต ธนทิพย์ กับพวก) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๒๓๕๔/๒๕๓๘ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องจำเลย ผู้ร้อง ต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ในข้อหาผิดสัญญาค้ำประกัน บังคับจำนอง ขอให้ศาลบังคับให้ผู้ร้องกับพวก ร่วมกันรับผิดชอบชำระหนี้จำนวน ๒๔๖,๕๑๖,๓๒๘.๖๓ บาท ให้แก่โจทก์ ตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๒๓๕๔/๒๕๓๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา

ต่อมาธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ โดยอ้างว่า ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ได้รับโอนกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) โจทก์ มาตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในฐานะผู้รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิในการดำเนินคดีดังกล่าวในฐานะโจทก์แทนบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ จำเลย จึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้โต้แย้งว่า บทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว เป็นบทบัญญัติตรอนสิทธิของบุคคลทั่วไป และขัดแย้งกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ กล่าวคือ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตริ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตริ บัญญัติทำนองเดียวกันว่า “การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ การโอนสิทธิเรียกร้องจะต้องบอกกล่าวไปยังลูกหนี้เป็นหนังสือจึงจะสมบูรณ์ บทบัญญัติตามพระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงขัดต่อกฎหมาย

ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ผู้ร้องเห็นว่า แม้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ ทวิ จะบัญญัติว่า พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญก็ไม่อาจทำได้ บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว แท้จริงแล้วเป็นบทคุ้มครองเสรีภาพของปวงชนชาวไทยมิใช่เป็นบทบัญญัติที่จะให้รัฐออกกฎหมายมาตัดรอนสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชน มาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความมั่นคงของรัฐและเศรษฐกิจของประเทศ ฯลฯ ไม่มีข้อความใดกล่าวถึงนี้ระหว่างบุคคลต่อบุคคล และหรือดำเนินกิจการค้าระหว่างบุคคลต่อบุคคล รวมตลอดถึงการโอนหนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ไม่ได้ให้อำนาจแก่รัฐที่จะตราพระราชกำหนดใดๆ เพื่อตัดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตามเหตุผลและคำปรารภของพระราชกำหนดอ้างว่า เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน แต่กลับตราบทบัญญัติก้าวล่วงกฎหมายอื่น จึงไม่ใช่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนกลับเป็นผลร้ายต่อประชาชน คงเป็นประโยชน์เฉพาะสถาบันการเงินเพียงไม่กี่แห่ง การตราพระราชกำหนดดังกล่าว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของผู้ที่เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนนั้น ตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ ฉ ให้มีสิทธินำพยานหลักฐานใหม่มาแสดง คัดค้านเอกสารที่ยื่นไว้แล้ว ถ้ามานำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ เท่ากับผู้ที่ยื่นสวมสิทธิเป็นโจทก์มีสิทธิหรือพยานพิจารณาคดีใหม่ได้ แต่ไม่ได้ให้สิทธิผู้ร้องที่จะทำเช่นนั้นได้ นอกจากจะทำให้ผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความเสียเปรียบในการต่อสู้คดีแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นการแทรกแซงและหรือตัดรอนอำนาจการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล อันน่าจะขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉะนั้น จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้เห็นว่า กรณีเป็นเรื่องที่คู่ความโต้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ส่งข้อโต้แย้งมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงก่อนการวินิจฉัย
ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ผู้สวมสิทธิโจทก์ยื่นคำชี้แจงแล้ว
มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า

๑. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์
และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ขัดต่อประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือไม่

๒. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์
และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตรี และพระราช
กำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๘ ตรี ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ หรือไม่

๓. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตรี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน
ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตรี
และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง
มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือไม่

ตามปัญหาข้อ ๑ ที่ว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน
ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ
ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือไม่ และปัญหาข้อ ๒ ที่ว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตรี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตรี ขัดต่อประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ หรือไม่ จะพิจารณาวินิจฉัยรวมกันไป

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเอง หรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัติ
มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณา
พิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางราชการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย
กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลจะส่งความเห็นมาให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยได้จะต้องเป็นเรื่องที่ศาลเห็นเอง หรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีนั้น จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ตามมาตรา ๖ ซึ่งหมายความว่า ศาลจะส่งความเห็นมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยได้จะต้องเป็นเรื่องที่เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เป็นเรื่องกฎหมายสองฉบับ หรือมากกว่านั้นขัดหรือแย้งกันเอง ตามปัญหาผู้ร้องโต้แย้งว่า กฎหมายสองฉบับขัดแย้งกัน ใช้บังคับไม่ได้ โดยไม่ได้โต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ดังนั้น กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงไม่พิจารณาวินิจฉัย

มีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ ตี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ข ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือไม่

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี วรรคหนึ่ง และวรรคสอง บัญญัติว่า “การโอนกิจการของบริษัททั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่สถาบันการเงินอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี บัญญัติว่า “การโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ บัญญัติว่า “ในการควบกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัทให้แก่สถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ตามคำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น”

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ บัญญัติว่า “การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่ง การโอนหนี้นั้น ท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ

ถ้าลูกหนี้ทำให้พอแก่ใจผู้โอนด้วยการใช้เงิน หรือด้วยประการอื่นเสียแต่ก่อนได้รับบอกกล่าวหรือก่อนได้ตกลงให้โอนไซ้ ลูกหนี้นั้นก็พ้นอันหลุดพ้นจากหนี้”

มาตรา ๓๐๘ บัญญัติว่า “ถ้าลูกหนี้ได้ให้ความยินยอมดังกล่าวมาในมาตรา ๓๐๖ โดยมีได้ติดเงื่อนไข ท่านว่าจะยกข้อต่อสู้ที่มีต่อผู้โอนขึ้นต่อสู้ผู้รับโอนนั้นหาได้ไม่ แต่ถ้าเพื่อจะระงับหนี้นั้นลูกหนี้ได้ใช้เงินให้แก่ผู้โอนไปไซ้ ลูกหนี้จะเรียกคืนเงินนั้นก็ได้ หรือถ้าเพื่อการเช่นกล่าวมานั้นลูกหนี้รับภาระเป็นหนี้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ต่อผู้โอน จะถือเสมือนหนึ่งว่าหนี้นั้นมีได้ยกขึ้นเลยก็ได้

ถ้าลูกหนี้เป็นแต่ได้รับคำบอกกล่าวการโอน ท่านว่าลูกหนี้มีข้อต่อสู้ผู้โอนก่อนเวลาที่ได้รับคำบอกกล่าวนั้นอันใด ก็ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้แก่ผู้รับโอนได้ฉนั้น ถ้าลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องจากผู้โอน แต่สิทธินั้นยังไม่ถึงกำหนดในเวลาบอกกล่าวไซ้ ท่านว่าจะเอาสิทธิเรียกร้องนั้นมาหักกลบลบกันก็ได้ หากว่าสิทธินั้นจะได้ถึงกำหนดไม่ช้ากว่าเวลาถึงกำหนดแห่งสิทธิเรียกร้องอันได้โอนไปนั้น”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากประเทศประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและการเงิน จำเป็นต้องแก้ปัญหาโดยรีบด่วน รัฐบาลเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินจึงตราพระราชกำหนดออกมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ เพื่อฟื้นฟูฐานะและสร้างความมั่นคงแก่ระบบสถาบันการเงิน เพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน นับว่าเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญมากกว่าเห็นชอบบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ว่าด้วยหนี้ พระราชกำหนดที่ออกมาให้โอนสิทธิเรียกร้อง กรณีสถาบันการเงินรับโอนกิจการมาโดยไม่ต้องบอกกล่าวลูกหนี้ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ จึงใช้บังคับได้ มีข้อสังเกตว่า การโอนสิทธิเรียกร้องที่ไม่ได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือบุคคลภายนอก จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกไม่ได้เท่านั้น กล่าวคือ หากลูกหนี้มาชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้คนเดิมเพราะไม่ทราบว่าหนี้รายได้โอนไปยังเจ้าหนี้รายใหม่แล้ว ถือว่าหนี้ระงับไปเท่าที่ลูกหนี้ได้ชำระให้ไป เจ้าหนี้คนใหม่ (ผู้รับโอน) จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ซ้ำอีกโดยอ้างว่าหนี้รายนี้รับโอนมาแล้วไม่ได้เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ไม่แจ้งหรือบอกกล่าวลูกหนี้ก่อนจึงไม่ทำให้การโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้โอน (เจ้าหนี้คนเดิม) กับผู้รับโอน (เจ้าหนี้คนใหม่) ที่ได้ทำเป็นหนังสือแล้วเสื่อมเสียไป นอกจากนี้ มาตรา ๓๘ ตรี วรรคสอง และมาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าวได้บัญญัติว่า “...การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” ซึ่งหมายความว่า ลูกหนี้มีข้อต่อสู้เจ้าหนี้ผู้โอนอยู่ก่อนแล้วอย่างไร ย่อมยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ ผู้รับโอนได้เช่นเดียวกัน เห็นได้ว่า พระราชกำหนดที่ให้โอนสิทธิเรียกร้อง โดยยกเว้นไม่ต้องบอกกล่าวลูกหนี้ก่อน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๐๖ ไม่ได้เพิ่มภาระแก่ลูกหนี้ หรือลูกหนี้เสียสิทธิ และไม่ได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้อง ไม่ว่าจะเป็เสรีภาพในเคหาสถาน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ สิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และเสรีภาพในการประกอบกิจการและประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐

ปัญหาที่ว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ที่ให้ผู้สวมสิทธิแทนโจทก์มีสิทธินำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้าน เอกสารที่ยื่นไว้แล้ว ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้ว เป็นการจำกัด สิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือไม่นั้น เห็นว่า กรณีเป็นเรื่องให้โอกาสแก่ผู้สวมสิทธิแทนโจทก์ที่จะรักษาผลประโยชน์ในคดีของตน เพราะไม่มีโอกาสได้รู้เห็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาแต่ต้นอาจมีข้อบกพร่องก่อให้เกิดผลเสียแก่ คดีของตน ทั้งนี้เพื่อความเป็นครม สำหรับผู้ร้องได้รู้เห็นการดำเนินคดี และมีโอกาสต่อสู้คดีได้เต็มที่ ไม่มีข้อที่จะทำให้ตนเสียเปรียบ หรือเสียหาย พระราชกำหนดดังกล่าว จึงไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้ร้อง เช่นเดียวกับกับผู้สวมสิทธิแทนโจทก์ แต่อย่างไรก็ดีผู้ร้องก็ยังมีสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งที่จะแก้ไขเพิ่มเติมพยานหลักฐานของตนได้ตลอดเวลา ก่อนที่การพิจารณาจะเสร็จสิ้นลง ถือไม่ได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี และพระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ